

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

I. De his quae nostri temporis persecutionem praecesserunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

- VI. De iis qui in palatio versabantur.
- VII. De Ægyptiis qui in Phœnico passi sunt.
- VIII. De his qui in Ægypto passi sunt.
- IX. De iis qui in Thebaide passi sunt.
- X. De his quæ Alexandria gesta sunt, testimonium Phileæ martyris.
- XI. De his quæ gesta sunt in Phrygia.
- XII. De pluribus viris & mulieribus qui diverso martyrii genere occubuerunt.
- XIII. De Præsidibus ecclesiarum qui fuso sanguine, religionis ejus quam profitebantur sinceritatem declararunt.
- XIV. De ingenio ac moribus persecutorum.
- XV. De his quæ Gentilibus acciderunt.
- XVI. De rebus in meliorem statum conversis.
- XVII. De Imperatorum palinodia.

ΕΥΣΕΒΙΟΥ ΕΥΣΕΒΙΙ ΤΟΥ ΠΑΜΦΙΛΟΥ,

ΕCCLESIASTICÆ HISTORIÆ LIBEROCTAVUS

Εκκλησιαστικῆς ισορίας

Λόγῳ η.

ΤΗν τῶν Αποσόλων διαδοχὴν ἐν ὅλοις Α
ἴσπια φειράψαντες βιβλίοις, ἐν ὅγδῳ
τετραυγεάμιαι, τὰ καθ' ἡμᾶς αὐτὲς χ
πῆτυχόντες ἀξία ὄντα γερεφῆς, ἐν τῷ τῶν ἀ-
ιαγκαιολάτων ἱγμένᾳ δὲν εἰς γνῶσιν κατῶν
μεῖ ἡμᾶς σύναδεναι καὶ ἀρξεται γεόλογο
ημῖν ἐγενέθεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Περὶ τῆς φρόνης καθ' ἡμᾶς μισθίου.

Ο Σὺς μὲν καὶ ὄποιας πρετόλατος ἡμᾶς
διωγμός δόξης οὐδὲ καὶ παρροίας, οὐ
διὰ Χειρὸς τοῦ Βίω κατηγελμένος τῆς εἰς τὸν
τῶν ὄλων Θεὸν ἐνεγένεται λόγος, αὐτὸν πάσιν
αὐθρώποις ἔλλοι τε καὶ Βαρεδεγίς ξένιστο.
μεῖζον καθ' ἡμᾶς ἐπαξίως διηγοταῦτο. τεκ-
μήσατο δὲν θύμος, τῶν κερτεύντων αἱ φε-
τες ἡμετέρες δεξιώσεις. οἷς καὶ τὰς τῶν
θεῶν ἐνεκείσθον ἱγμονίας, τῆς φετὶ τὸ
διεν διγνίας κατὰ πολλὴν ἢν αἵτεσωζον
ἥτι τὸ δόγμα Φιλίαν, αὐτές ἀπαλλάσσο-
τες. τί δέη πειτῶν κατὰ τὰς βασιλικὰς λέ-
γενοίκες, καὶ τὸν ἐπὶ πάσιν δέχοντων; οἱ
τοῖς οἰκείοις εἰς πρέστωπον ἐπὶ τῷ θεώ παρ-
ιποναζομένοις λόγῳ τε καὶ Βίῳ, σωματώ-
ρει γαμεταῖς καὶ παισὶ καὶ οἰκεταῖς, μονον-

Cum Apostolorum successiones se-
ptem jam libris comprehendenterim,
hoc octavo Volumine res etiam nostra
estate gestas, que haud perfunctoriam
narrationem desiderant, posteriorum
notitiae tradendas esse existimavi. Hinc
porro sermonis nostri ducetur exor-
dium.

ΚΑΡΤΑ I.

De his quæ persecutionem nostræ temporis
præcesserunt.

Q Ualem quantamque gloriam simul ^{Huc refer}
ac libertatem doctrina veræ erga Niceph.
supremum Deum pietatis à Christo ^{l.7. c.2.}
primum hominibus annuntiata, apud
omnes Græcos pariter & Barbaros ante
persecutionem nostra memoria exci-
tataam consecuta sit, nos certè pro me-
rito explicare non possumus. Argu-
mento esse possit Imperatorum beni-
gnitas erga nostros: quibus regendas
etiam provincias committebant, omni
sacrificandi metu eos liberantes ob sin-
gularem qua in religionem nostram af-
fecti erant benevolentiam. Quid opus
est dicere de iis qui in Imperatorum pa-
latiis versabantur, quid de Imperatori-
bus ipsis? Qui domesticis suis eorum-
que uxoribus, liberis ac servis, ea quæ
religionis lue erant, tam verbis quam
factis liberè exsequendi coram
O o. ij

semetipsis, potestatem dederunt; ipsis ob hanc fidei suæ libertatem gloriari ac se ostentare quodammodo permittentes: eosque præ cæteris omnibus ministris præcipuo quodam amore complectebantur. Cujusmodi fuit Dorotheus ille, qui summam erga ipsos benevolentiam ac fidem declaravit, eamque ob causam præ cunctis Magistratibus & provinciarum Rectoribus magnum honorem promeruit. Huic adjungendus est celeberrimus ille Gorgonius, & quiunque alii ob sermonem Dei eandem cum ipsis gloriam sunt consecuti. Similiter & singulis ecclesiis Antistitibus sumnum honorem, cultum ac benevolentiam ab omnibus tam privatis quam provinciarum Rectoribus deferri vidifices. Jam vero quis innumerabilem hominum quotidie ad fidem Christi confugientium turbam, quis numerum ecclesiastum in singulis urbibus, quis illustres populorum concursus in ædibus sacris, cumulate posse describere? Quo factum est ut priscis ædificiis jam non contenti, in singulis urbibus spatiose ab ipsis fundamentis exstruerent ecclesias. Atque hæc progressu temporis increscentia, & quotidie in maius ac melius proficiencia, nec livor ullus attere; nec malignitas dæmonis fascinare; nec hominum insidiae prohibere unquam potuerunt, quaenam omnipotentis Dei dextera populum suum ut pote tali dignum praesidio, texit atque custodiit. Sed cum ex nimia libertate in negligientiam ac desidiam prolapsi essemus; cum alter alteri invidere atque obrectare cœperisset; cum inter nos quasi bella intestina gereremus, verbis tanquam armis quibusdam hastisq; nos mutuo vulnerantes; cum Antistites adversus Antistites; populi in populos collisi, jurgia ac tumultus agitarent; denique cum fraus & simulatio ad sumnum malitia culmen adoleverisset: tum divina ultio levibrachio ut solet, integro adhuc ecclesia statu & fidelium turbis liberè convenientibus, sensim ac moderate in nos cœpit animadvertere; orsâ primum persecutione ab iis qui militabant. Cum vero sensu omni destituti, de placando Dei Numine ne cogitaremus quidem; quin potius instar impiorum quorundam res humanas nulla sollicitudine ac providentia gubernati rati, alia quotidie crimina aliis adjiceremus: cum Pastores nostri spreta religionis regula, mutuis

A χι καὶ ἐγκαυχᾶσθε ἐπὶ τῇ παρροή τῆς εἰπιτεύπονθες· οὐδὲ ὅπόχως καὶ μὴ τῷ σωθεοπόντων δύποδεκτὸς ἡγένετο. οὐδὲ καὶ Δωρέθεος πάντων αὐτοῖς εὐηγέρτος τε καὶ πιστοτάτου, καὶ τέτων ἑνεκαδιδεργίως τῷδε τὰς ἀνέχαικη ἡγεμονίας ατοῖς τημιστάταις ἐνίμοτατο. οὐδὲ τε σωτῆρι τελεούσος Γοργονίου. καὶ οὐδὲ τὸν θεόν οὐδὲ τάποις ἡξιώθιο διὰ τὸν τοῦ Θεού λόγον πρῶοις τε καὶ τὰς καθ' ἑκάστην ἐκκλησιαν αὐχοῖς τῷδε πάσιν οὐπιτεύποις καὶ ἡγεμονίαν δύποδοχῆς καὶ θεραπείας καὶ δεξιώσεως ἐπὶ τυχόσης οὐδὲν αἴσιμενός. πως οὐδὲ διαγενέσθε τὰς μυριάνθρωπες ἐπίνειας θυσιαγωγῶς. καὶ ταπλήθη τῷτο πάσαιπλιν ἀθεοισμάτων. τὰς τε Οἰκουμένας ἐπὶ τῷτο ταρσευκήπειοις σωθομάται; οὐδὲ οὐδὲν εἴκαστοις παλαιοῖς οἰκοδομήμαται δέχθημενοι, ἐνερέας εἰς πλάτοναν αὖτα πάτατὰς πόλεις ἐπιθεμελίων αἵρεσιν ἐκάλυπται, ταῦτα δὲ τοῖς χρόνοις ταρσίοντα, οστηρετε εἰς αὐξησην μέγεθος Οἰκοδόμητας εἰς αὔτηγε φθόνος. οὐδὲ οὐδὲν ποιησίος τε οὐδὲ βασκαίνειν, οὐδὲ αὐθράπτιον οὐδὲλαις καλύπτειν, οὐδὲ οὐδὲν ηθείας ξεκατέ τεκατέσφράξει, οὐδὲ διάζωτα τὸν ισαυτῆς λαὸν· οὐδὲ δὲ τοῖς οὐδὲ πλειστοῖς ηθαλασσαῖς, Πλειχανότητα καὶ ναυτριώτας καθ' ήματς μετυλλάπτεσθε, ἀλλαν αὖτις διαφθορεμένων καὶ διαλογισθρόβριων, μονονυχὶ ήμέρη αὐτῶν ἐστοις ταρσοσθημούστων ὄπλοις εἰς ζτῶ τύχοι καὶ δέσμων τοῖς διὰ λόγων. δέχόντων τε αἴρχοται ταρσηργυνεύτων, καὶ λαοῖς Πλειλαζές καλασσαῖς Σοῦνων. τῆς τε ιπποκείστεως ἀφάτε κατηπερνείας ἐπὶ πλεῖστον οὖν κακίας ταρσίοντα. Ιηδοὺ δὴ θεία κείται οὐδὲ φίλον αὐλήπτεφεντινός, τῷτο αἴρουισμάτων ἐπὶ συγκρητεμένης ηγέμα καὶ μετείως τῶν αὐτῆς Επικοπτανείνει. εἰς τοῦτον τὸν τρατεύασις ἀδελφόν καθημόργα τοῦ διωγμού. οὐδὲ οὐδὲπαιδίτης κακοίς, οὐδὲ οὐδὲν εὐρήμενος καὶ ίδεω καλασσαῖς διαγότο θείον πεζόθυμομέθα. οὐδὲ δὲ τοὺς αἴρεσι αἴρεστα καὶ αὐτεπίκοπα ταὶ καθ' ήμέρημενοι, ἀλλας ἐπ' ἀλλας ταρσεπίθειαν κακίας οἴτε δοκεῖτες ήμέρη ποιμένες τοῦτο θεοτεύειας θεομόν παρασάμενοι, ταῦτα τοῦ

αλλήλες αὐτοφέλεγοντο φιλονεκίας, ἀνταδην ταῦτα μόνα, τὰς ἑσμάς καὶ τὰς ἀπειλάς, τὸν τε πλονήτος ωφέλης αλλήλες ἔχθος τε καὶ μίσος παῖδες, οἵας τε γεννιδαῖς οἱ φιλορχίας εἰπύμως διεκδικεῦντες· τότε δὴ τότε καὶ τὴν φάσκεται Βίβερεις φωνὴν, ἐγνόφωσεν δὲ
ιερῆς αὐτῷ Κύριος τὴν Συγάλεα Σιών καὶ καλέρ-
ρουν εἶς χρεαντες εἰς γῆν δόξατμα Γεραπ. Tome. 2.
εκέμνηση τε ψωποδίς ποδῶν αὐτών σὺν ήμέ-
ρᾳ οὐρανοῖς αὐτοῖς. αἷλος δὲ κατεπόνησε Κύριον
παῖδα ταῖσιν αἴσια Γεραπ. λαζαρεῖς πάντας
τοὺς φραγμάτες αὐτῶν καλέσας τε ζεὺς ἐν Φαλμοῖς
περιβαλλόντια, κατέσρεψε τελὸν διαθήκην τῷ
δέλτῳ αὐτοῦ, ἢ εἰς Εβραϊκούς εἰς γῆν διὰ τῆς τῷ
εὐκλητοῖς καθαιρέστεως τὸ ἀγίατμα αὐτοῦ. καὶ
κατέπλανας τοὺς φραγμάτες αὐτῷ. ἔθελο τοὺς
εὐρυμάλα αὐτῷ δειπλίαν. διηπασόν τε τὸ
πλοῦτον πάντες οἱ διοδεύοντες ὅδον. καὶ δὴ
επιτέτοις, ὄνειρον ἐγχύνθη τοῖς γείτονισιν οὐλῇ.
λατερεύθη τὸν βούθειαν τὸν ρόμφαιας αὐτῷ. καὶ
κατέλαβε τὸν εἰλέθην τῷ πολέμῳ αἷλον κα-
γένεται δοῦλον καθαρισμόν αὐτὸν. καὶ τὸν θρόνον
αὐτῷ εἰς τὴν γῆν κατέρρεαξεν. ἐσμίκησε τε
ταξιμέρας τῷ χρόνῳ αὐτῷ. καὶ ἐπὶ πᾶσι κα-
τέκεν αὐτῷ αἰχμαῖς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β.

Περὶ τῆς ἐκκλησίαν καθαρίσασι.

Συντελέσαι δῆτα καὶ ήμας ἀπαντα,
σύγκρινατῶν μὲν περιστροφῆιν τοὺς οἰ-
κεῖς ἢ οὐκεῖς εἰς ἔδαφος αὐτοῖς θεμελίους
καθαρίσθημέντες, τὰς δὲ ἐνθέες καὶ ιεράς γε-
φάς τούς μέσας ἀλοράς πυρὶ πλανιδούμενας
αὐτοῖς επείσθημέντοις ὄφελα μούσις. τοὺς τε τῶν σκ-
ηνῶν ποιημάτας αἰχμάλωτος κακάπεικη πρι-
μαζούμενα. τοὺς δὲ αἰχμηλόντας ἀλισκομέ-
νες, καὶ περὶ τῷ ἔχθρῳ κατεπικριμένες.
ὅτε καὶ ἄλλον περιφύλικὸν, Σερέθη
ἔχθρενσις ἐπί ἀρχούσας αὐτῶν. καὶ ἐπλά-
τον αὐτῷς σὺν αἰστῷ καὶ ὡχρῷ ὅδῳ. ἄλλα
τετων μὲν ὡχρῷ ἡμέτερον διαχράφειν τὰς
τῆς τελεί σκυρωπάς σύμφορος. ἐπεὶ
καὶ τὰς περιφέτερες τοὺς διωγμούς διασάσσεις τε
αὐτῷν εἰς ἀλλήλας καὶ αἰτοπίας, ἢ καὶ ημίο-
κεν μηνην πλανιδούντας. διὸ καὶ πλέον
εἰς ισορροπίαν πεῖ αὐτῶν ἔγνωμόν, ἢ
διὸν ἀντεῖν τοῖς δικαιώσαντοις κρίσιν.
Θεοῦ δὲ τῷ περὶ τοὺς διωγμούς πεπειρα-

A inter se contentionibus decertarent, nihil aliud quād jurgia, minas, emulationem, odia ac mutuas inimicitias amplificare studentes; Principatum quasi tyrannidem quandam contentionē sibi vindicantes: tune demum juxta dictum Hieremiæ, obscuravit Tome. 2. Dominus in ira sua filiam Sion, & dejectit de celo gloriam Israël: nec recordatus est scabelli pedum suorum in die ira sua. Submersit Dominus omnem decorum Israël, & macerias ejus omnes destruxit. Et sicut in Psalmis predictum est: evertit testamen- Psal. 88. tum servi sui: profanavit in terra sancta C. 78.

B etitatem ejus, per ecclesiarum scilicet subversionem. Destruxit omnes macerias ejus: posuit munitiones ejus formidinem. Diripuerunt eum omnes turbæ populi transeuntes per viam: idcirco factus est opprobrium vicinis suis. Exaltavit enim dexteram inimicorum ejus: & avertit adjutorium gladii sui, nec auxiliatus est ei in bello. Finem imposuit purificatiōni ipsius, & solium ejus humi allīsum confregit. Minuit dies vita ejus, & operuit eum ignominia.

CAPUT II.

De Ecclesiarum eversione.

Hæc omnia nostris temporibus completa sunt, tunc cum ædes sacras solo æquari ac funditus subverti; sacros divinarum Scripturarum libros in medio foro concremari, oculis nostris vidimus: Et ecclesiarum Pastores, alios quidem turpiter modo hic modò illic se occultantes: alios verò ignominiose comprehensos, & inimicorum ludibrio expositos conspeximus. Tunc cum prout alius sermo Propheticus prænataverat, effusus est contemptus super Psal. 106. principes eorum: & errare fecit eos in invio, non autem in via. Verum nefas mihi esse duco, tristes calamitates quæ ad extremum illis acciderunt, oratione explicare: quippe cum nec dissensiones & injurias quibus ante persecutionem mutuo inter se certarunt commemorare nobis decorum sit. Quamobrem ea dunitaxat de illis tradere nobis propositum est, ex quibus aquitatem divini judicii perspicere possimus. Proinde neque eorum qui in persecu-

Oo iii

Vide
Niceph.
L. 7. c. 3.